

ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫНЫҢ МЕМЛЕКЕТТІК СТАНДАРТЫ

**КОММУНАЛДЫҚ-ТҰРМЫСТЫҚ
ТҰТЫНУҒА АРНАЛҒАН ГАЗ**

Иіс қанықтығын анықтау әдістері

ҚР СТ 1240-2004

Ресми басылым

**Қазақстан Республикасы Индустрия және сауда министрлігінің
Стандарттау, метрология және сертификаттау жөніндегі комитеті
(Мемстандарт)**

Астана

Алғысөз

1 «Қазақстан стандарттау және сертификаттау институты» республикалық мемлекеттік кәсіпорны **ӘЗІРЛЕП ЕНГІЗДІ**

2 Қазақстан Республикасы Индустрия және сауда министрлігінің Стандарттау, метрология және сертификаттау жөніндегі комитетінің 2004 жылғы 15 қазандағы № 316 бұйрығымен **БЕКІТІЛІП ҚОЛДАНЫСҚА ЕНГІЗІЛДІ**

**3 БІРІНШІ ТЕКСЕРУ МЕРЗІМІ
ТЕКСЕРУ КЕЗЕҢДІЛІГІ**

**2009 жыл
5 жыл**

4 АЛҒАШ РЕТ ЕНГІЗІЛДІ

Осы стандарт Қазақстан Республикасы Индустрия және сауда министрлігінің Стандарттау, метрология және сертификаттау жөніндегі комитетінің рұқсатынсыз Қазақстан Республикасы аумағында ресми басылым ретінде толық немесе жартылай бөлшектеліп жарыққа шығарыла, көбейтіле және таратыла алмайды

ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫНЫҢ МЕМЛЕКЕТТІК СТАНДАРТЫ

**КОММУНАЛДЫҚ-ТҰРМЫСТЫҚ
ТҰТЫНУҒА АРНАЛҒАН ГАЗ**

Иіс қанықтығын анықтау әдістері

Енгізілген күні 2005-07-01

1 Қолданылу саласы

Осы стандарт коммуналдық-тұрмыстық тұтынуға арналған газ иісінің қанықтығын анықтау әдістерін белгілейді.

2 Нормативтік сілтемелер

Осы стандартта мынадай нормативтік құжаттарға сілтемелер пайдаланылды:

ГОСТ 5072-79 Механикалық секундомерлер. Техникалық шарттар

ГОСТ 12.1.044-91 ЕҚСЖ. Заттар мен материалдардың өрт жарылыс қауіптілігі. Көрсеткіштер номенклатурасы және оларды анықтау әдістері.

ГОСТ 7402-84 Тұрмыстық электр желдеткіштер. Жалпы техникалық шарттар.

ГОСТ 8.324-2002 Газ есептегіштер. Салыстырып тексеру әдістемесі.

3 Жалпы ережелер

Коммуналдық-тұрмыстық тұтынуға арналған газдың иісінің қанықтығы әдісінің негізі бөлме-камерада немесе аспап-одориметрде құрылатын газ ауа қоспасының иісінің қанықтығын бағалауға негізделеді.

Иіс қанықтығын бес баллдық шәкіл бойынша анықтайды:

0 – иіс жоқ;

1 – иіс өте әлсіз, біліне білінбес;

2 – иіс әлсіз, бірақ білінеді;

3 – иіс шағын;

4 – иіс қатты;

5 – иіс өте қатты.

4 Қауіпсіздігіне қойылатын талаптар

4.1 Жұмыс істеушілерді табиғи газдың әсерінен қорғау шаралары мен құралдары, жұмысшылардың жеке тазалығына, құралдар мен ұймараттарға қойылатын талаптар ГОСТ 5542 сәйкес және [1] тәртіпте газ шаруашылығындағы қауіпсіздік ережелерімен регламенттеледі.

4.2 Өрттің алдын алу ыстық ортаның түзілуін болдырмау және (немесе) ыстық ортада тұтыну көзінің түзілуін (немесе оның енгізілуін) болдырмау ГОСТ 12.1.004 сәйкес қол жеткізіледі.

4.3 Иіс қанықтығын анықтау әдісімен айналысатын қызметкер сәйкес үлгіде дайындалған және оқытылған болуы керек.

Тұтынатын газдың мүмкін шоғыры бар жерде (табиғи газ үшін шамамен 4%-тен 16% дейін) өртті немесе жарылысты болдырмау үшін төменде келтірілген ҚР СТ ИСО 10715 сәйкес нұсқауларды ұстану қажет.

Ештеңе жақпаңыз.

Темекі шекпеңіз.

Ұшқын тудыруы мүмкін жабдықтар мен аспаптарды пайдаланбаңыз.

Газ қоспаларының әдетте 400°C асатын (табиғи газ үшін) өздігінен жану температурасынан асатын температурада жұмыс істейтін жабдықтарды пайдаланбаңыз.

Газбен реакцияға түсуі мүмкін химикаттарды пайдаланбаңыз.

Отты ұшқыны бар қозғалтқыштарды қоспаңыз.

Желдетілуі тұтанғыш атмосфераның пайда болуының алдын алу үшін жеткілікті болуы тиіс.

4.4 Жүйенің қымталғандығын тексеру үшін (ҚР СТ ИСО 10715) сәйкес ағын іздегіштің таратушысын немесе ағынды табуға арналған ықшам аспап пайдалануға болады.

4.5 Қызметкердің арнайы киімі (алжапқыштар, комбинезондар, зертханалық арнайы киім) отқа қарсы талаптардан тұруы керек.

5 Сынау әдістері

5.1. Камералық әдіс (аспаптар, жабдықтар, өлшеу құралдары).

5.1.1 Иістің қанықтығын анықтау үшін:

- ГСБ-1000 типті барабанды газ есептегіші немесе құрғақ газ есептегіш;

- ГОСТ 7402 бойынша тұрмыстық электр желдеткіштер;

- ГОСТ 8.423 бойынша секундомер;

- алаңы 8 кем емес және 20 м² артық емес, биіктігі 4 м артық емес, 20-80 м³ көлемі бөлме камера қолданады. Бөлме камера бұзылуы және сызатсыз еденді, тығыз жабылатын есікке, желдеткіші немесе фрамугасы немесе желдету үшін ашылатын жақтаулы кем дегенде бір терезелі болуы керек.